

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Προσαρμογή στο εθνικό δίκαιο της Εκτελεστικής Οδηγίας 2012/25/ΕΕ της Επιτροπής της 9ης Οκτωβρίου 2012 για τη θέσπιση διαδικασιών ενημέρωσης σχετικά με την ανταλλαγή, μεταξύ των κρατών-μελών, ανθρώπινων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση – Ρυθμίσεις για την Ψυχική Υγεία και την Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή και λοιπές διατάξεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ, όπως διαμορφώθηκε από τη Διαικρή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια και σαράντα επτά (47) άρθρα.

Προς τον σκοπό της ενίσχυσης της διασυννοριακής ανταλλαγής των ανθρώπινων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής, Ε.Ε.), ενσωματώνεται, κατ' αρχάς, με το Κεφάλαιο Α' του Νοσχ (άρθρα 1-8α) στην ελληνική έννομη τάξη η Εκτελεστική Οδηγία 2012/25/ΕΕ της Επιτροπής της 9ης Οκτωβρίου 2012 «για τη θέσπιση διαδικασιών ενημέρωσης σχετικά με την ανταλλαγή, μεταξύ των κρατών μελών, ανθρώπινων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση» [(ΕΕ L 275 της 10.10.2012, σελ. 27-32), στο εξής, Οδηγία]. Διά της Οδηγίας προτείνεται, ιδίως, η καθιέρωση μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε. «ενιαίων διαδικαστικών κανόνων για τη διαβίβαση πληροφοριών σχετικά με τον χαρακτηρισμό οργάνων και δοτών, για την ιχνηλασιμότητα των οργάνων και για την αναφορά σοβαρών ανεπιθύμητων συμβάντων και αντιδράσεων» (βλ. προοίμιο της Οδηγίας, σημείο 1).

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Νσχ καθορίζεται το ρυθμιστικό πεδίο του Κεφαλαίου Α΄, και στο άρθρο 3 παρατίθενται οι αναγκαίοι ορισμοί, στο πλαίσιο των οποίων, μεταξύ άλλων, καθορίζεται ότι ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων (στο εξής, Ε.Ο.Μ.) αποτελεί τον «εξουσιοδοτημένο οργανισμό», κατά το άρθρο 3 περίπτ. ε΄ της Οδηγίας, «στον οποίο έχουν μεταβιβαστεί καθήκοντα, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3984/2011». Με τις διατάξεις των άρθρων 5 έως 7 ενσωματώνονται οι κοινοί – για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. – διαδικαστικοί κανόνες για τη διαβίβαση πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών ή των εξουσιοδοτημένων οργανισμών των κρατών-μελών και προσδιορίζεται το είδος των προς διαβίβαση πληροφοριών που σχετίζονται με τον χαρακτηρισμό οργάνων και δοτών και την εξασφάλιση της ιχνηλασιμότητας των οργάνων. Τέλος, στο άρθρο 7 θεσπίζεται σύστημα αναφοράς σοβαρών ανεπιθύμητων συμβάντων, τα οποία είναι πιθανόν να προκύψουν κατά την ανταλλαγή των οργάνων.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 9-13), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την Ψυχική Υγεία», ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, επιμέρους ζητήματα Μονάδων Ψυχικής Υγείας και Τομεακών Επιτροπών Ψυχικής Υγείας, και ορίζεται ότι οι ιδιωτικές κλινικές του άρθρου 16 παρ. 2 του π.δ. 247/1991 και του άρθρου 6 παρ. 4 του π.δ. 235/2000 αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας, που υπάγονται, στο εξής, στις διατάξεις του ν. 2716/1999.

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 14-21) προτείνονται επιμέρους τροποποιήσεις στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο για την Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή (στο εξής, Ι.Υ.Α.) προς τον σκοπό «τη[ς] διασαφήνισ[η]ς ασαφών ή αόριστων διατάξεων και (...) τη[ς] αναγκαία[ς] προσαρμογή[ς] σε νεότερες συνθήκες, που προέκυψαν από τη μέχρι σήμερα λειτουργία της Ι.Υ.Α.» (βλ. Αιτιολογική Έκθεση επί του Νσχ, σελ. 8). Στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ άλλων, περιορίζεται σε πέντε έτη η (συμφώνως προς το ισχύον δίκαιο) επ΄ αόριστον παράταση της διάρκειας της κρυοσυντήρησης για το σπέρμα, τον ορχικό ιστό, τα ωάρια και τον ωοθηκικό ιστό, και ορίζεται ότι, στο εξής, δεν απαιτείται, για τους δότες γαμετών που είναι έγγαμοι ή συζούν σε ελεύθερη ένωση, έγγραφη συναίνεση της συζύγου ή συντρόφου (υποχρέωση που παραμένει, πάντως, για τις δότριες γονιμοποιημένων ωαρίων). Περαιτέρω, στις δαπάνες για τη λήψη και την κρυοσυντήρηση των γαμετών εντάσσονται οι φαρμακευτικές δαπάνες, καθώς και η αποζημίωση για τη βιολογική καταπόνηση του δότη γαμετών, και θεσπίζεται υποχρέωση για την Αρχή Ι.Υ.Α. να καθορίζει, με αποφάσεις της, τον επιτρεπόμενο αριθμό διάθεσης γαμετών από τον ίδιο δότη ή την ίδια δότρια και τις αντίστοιχες χρονικές περιόδους. Τέλος, επεκτείνεται η δυνατότητα εφαρμογής μεθόδων Ι.Υ.Α. και σε γυναίκες που έχουν τη μόνιμη κατοικία τους εκτός Ελλάδος, και ορίζεται ότι οι

σχετικές με την Ι.Υ.Α. παραβάσεις μετατρέπονται κατ' αρχήν, από κακουρηματικές, σε πλημμεληματικές πράξεις.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 22-25), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις Επαγγελματιών Υγείας», ρυθμίζονται ζητήματα ειδικότητας Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής, καθώς και ειδικότερα θέματα του Πανελληνίου Συλλόγου Φυσικοθεραπευτών, του Πανελληνίου Συλλόγου Επισκεπτών/τριών Υγείας και της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδας.

Τέλος, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 26-47), μεταξύ άλλων, θεσπίζονται μεταβατικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν την αναδιοργάνωση των νπδδ του Τομέα Υγείας του Υπουργείου Υγείας (άρθρο 26), ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας, τις υπηρεσίες αιμοδοσίας «Κέντρα Αίματος», τις Νοσοκομειακές Υπηρεσίες Αιμοδοσίας (άρθρο 27) και το Ε.Κ.Α.Β. (άρθρο 28), και καθορίζεται ενιαία διαδικασία για την έγκριση νοσηλείας στο εξωτερικό των προσώπων που υπάγονται στον Ενιαίο Κανονισμό Παροχών Υγείας του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (άρθρο 29). Επίσης, συμπληρώνεται η νομοθεσία περί χορήγησης αδειών ίδρυσης φαρμακείου (άρθρο 30), ανακαθορίζεται ο τρόπος συγκρότησης των πειθαρχικών συμβουλίων των φαρμακευτικών συλλόγων, με παράλληλη ρητή κατάργηση των συγκροτηθέντων μέχρι τούδε πειθαρχικών συμβουλίων (άρθρο 31), επεκτείνονται οι κυρώσεις του άρθρου 4 παρ. 15 του π.δ. 121/2008 και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες φαρμακείο πωλεί χονδρικής προϊόντα σε φαρμακαποθήκες ή άλλες εμπορικές επιχειρήσεις φαρμακευτικών και συναφών προϊόντων (άρθρο 32) και ορίζεται η αυτοδίκαιη μετατροπή των κενών οργανικών θέσεων του κλάδου Νοσοκομειακών Φαρμακοποιών σε θέσεις, οι οποίες στο εξής προκηρύσσονται και πληρούνται κατά τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (άρθρο 33). Περαιτέρω, ορίζεται ότι, για λόγους που ανάγονται στην προστασία του δημόσιου συμφέροντος, ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. δύναται να εξοφλεί τις ληξιπρόθεσμες μέχρι 30.9.2011 υποχρεώσεις των πρώην Νοσοκομείων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (1ο και 7ο Νοσοκομείο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Αθήνας, ογκολογικό Νοσοκομείο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Αθήνας «ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ», Νοσοκομείο Βραχείας Νοσηλείας ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και 2ο Νοσοκομείο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Θεσσαλονίκης) με χρήματα που θα εκταμιευθούν από το ποσό του ενός δισεκατομμυρίου πεντακοσίων εκατομμυρίων ευρώ, με το οποίο το Ελληνικό Δημόσιο έχει αναλάβει την υποχρέωση να χρηματοδοτήσει τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για την αντιμετώπιση μέρους των οφειλών του προς φαρμακεία και συμβεβλημένους ιδιώτες παρόχους υγείας (άρθρο 34), και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τις υπηρεσίες της κατ' οίκον νοσηλείας, προκειμένου αυτές να οργανώνονται και να παρέχονται από νπδδ και νπιδ που δεν υπάγονται στο Ε.Σ.Υ. (άρθρο 35). Εισάγονται ρυθμίσεις για την τιμητική αμοιβή

ιατρών του Ε.Σ.Υ. (άρθρο 36), τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας και Ανάπτυξης (άρθρο 37), το αποσπασμένο στο Ε.Τ.Ε.Α., τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και τις Δ.Υ.ΠΕ. προσωπικό της Δ.Ε.Η. Α.Ε. (άρθρο 38) και για το προσωπικό του Ε.Σ.Υ. (άρθρο 39). Τέλος, τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4238/2014 σχετικώς με τη λειτουργία του Πρωτοβάθμιου Εθνικού Συστήματος Υγείας (άρθρο 40) και του ν. 3984/2011 σχετικώς με τη χορήγηση άδειας άσκησης επαγγελματιών υγείας (άρθρο 41), ρυθμίζονται ζητήματα αναφορικώς προς το προσωπικό του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκου (άρθρο 42) και τη λειτουργία του Ε.Ο.Μ. (άρθρο 43), εισάγονται ρυθμίσεις για την τοποθέτηση επικουρικών ιατρών σε Ειδικές Μονάδες υγείας (άρθρο 44) και για την ολοήμερη λειτουργία νοσοκομείων (άρθρο 45), και επανακαθορίζονται τα επαγγέλματα υγείας με τα οποία δύνανται να συστεγασθούν ιδιωτικοί φορείς παροχής υπηρεσιών στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (άρθρο 46).

Β. Τα πολύπλοκα ζητήματα που προκύπτουν από τις μεταμοσχεύσεις ιστών και οργάνων ρύθμισε για πρώτη φορά ο ν. 821/1978, ο οποίος, όμως, μερικά χρόνια αργότερα, αντικαταστάθηκε από τον ν. 1383/1983 (για το προϊσχύσαν νομοθετικό πλαίσιο των μεταμοσχεύσεων βλ., ενδεικτικώς, Χ. Κονιδάρη – Χ. Παμπούκη, Νομική θεώρηση των μεταμοσχεύσεων, σε Εκκλησία και Μεταμοσχεύσεις, 2001, σελ. 149 επ., Αλ. Βάρκα – Αδάμη, Το δίκαιο των μεταμοσχεύσεων, 1993, σελ. 32 επ.). Οι διαδοχικές αυτές νομοθετικές ρυθμίσεις υπαγορεύθηκαν από τις διαρκείς προόδους της ιατρικής επιστήμης, ενώ, ταυτοχρόνως, επιχειρήθηκε η αξιοποίηση της πείρας από την πρακτική των μεταμοσχεύσεων. Σήμερα, το νομικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα μας καθορίζεται από τρία, κυρίως, νομοθετικά κείμενα: τη Διεθνή Σύμβαση του Οβιέδο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική, η οποία κυρώθηκε με τον ν. 2619/1998 και έχει, συμφώνως προς το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, αυξημένη τυπική ισχύ, τον ν. 3418/2005, με τον οποίο τέθηκε σε ισχύ ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας (στο εξής, Κ.Ι.Δ.) και τον ν. 3984/2011, ο οποίος ρύθμισε ειδικώς τις μεταμοσχεύσεις ανθρώπινων ιστών και οργάνων, και ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 2010/53/ΕΚ της 7ης Ιουλίου 2010 «σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας των ανθρώπινων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση» (ΕΕ L 207 της 6.8.2010, σελ. 14-19). Στο ισχύον νομικό πλαίσιο κυριαρχούν δύο βασικές αρχές: α) η αφαίρεση ιστών και οργάνων επιτρέπεται μόνον για θεραπευτικούς σκοπούς, και β) η πράξη αυτή δεν μπορεί να σχετίζεται με οποιοδήποτε αντάλλαγμα. Οι δύο αυτές αρχές θεμελιώνονται στα άρθρα 4 και 5 του ν. 3984/2011, περιέχονται, επίσης, τόσο στη Σύμβαση του Οβιέδο (άρθρα 19 και 21) όσο και στο πρόσθετο Πρωτόκολλο αυτής της 24.1.2002 σχετικώς με τις μεταμοσχεύσεις ιστών και οργάνων (άρθρα 2, 9 και 21), διέ-

πουν δε και τις σχετικές ρυθμίσεις του Κ.Ι.Δ. (άρθρο 32) για τις μεταμοσχεύσεις, κατά τις οποίες ο γιατρός οφείλει να ενθαρρύνει τις μεταμοσχεύσεις ιστών και οργάνων που γίνονται για θεραπευτικούς λόγους, αλλά δεν επιτρέπεται «να παρέχει τις υπηρεσίες του εάν η μεταμόσχευση γίνεται ή επιχειρείται να γίνει με οποιοδήποτε αντάλλαγμα ή υποκρύπτει τέτοιο» (βλ., αναλυτικώς, Μ. Καϊϊφα-Γκμπάντι, Μεταμοσχεύσεις: Παρόν και μέλλον του νομικού πλαισίου, ΠοινΧρ 2008, σελ. 577 επ., καθώς και Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του Νσχ «Δωρεά και μεταμόσχευση οργάνων και άλλες διατάξεις» της 10.6.2011, ν. 3984/2011).

Γ. Τα ζητήματα της ιατρικής υποβοήθησης στην ανθρώπινη αναπαραγωγή ρυθμίσθηκαν για πρώτη φορά στη χώρα μας με τον ν. 3089/2002 «Ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή», οι διατάξεις του οποίου εντάχθηκαν, κυρίως, στον Αστικό Κώδικα. Διά του νόμου αυτού τέθηκαν κανόνες και προϋποθέσεις για τα κυριότερα ζητήματα της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής (γενικές προϋποθέσεις του επιτρεπτού των μεθόδων της ιατρικής υποβοήθησης στην αναπαραγωγή, οι επιμέρους μέθοδοι, η τύχη του γενετικού υλικού, οι συναινέσεις των εμπλεκόμενων προσώπων, οι επιπτώσεις της εφαρμογής της ιατρικής υποβοήθησης στο οικογενειακό και κληρονομικό δίκαιο κ.λπ., βλ., σχετικώς, Θ. Παπαχρίστου, Η τεχνητή αναπαραγωγή στον Αστικό Κώδικα, 2003). Εν συνεχεία, ο ν. 3305/2005 εξειδίκευσε περαιτέρω τους όρους προσφυγής σε Ι.Υ.Α., προέβλεψε ποινικές και διοικητικές κυρώσεις για την παράβαση των διατάξεων του ν. 3089/2002, έθεσε τους όρους και τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των μονάδων υποβοηθούμενης αναπαραγωγής και των τραπεζών κρυοσυντήρησης, και προέβλεψε την ίδρυση ανεξάρτητης αρχής Ι.Υ.Α. (για τα προβλήματα εφαρμογής των δύο νόμων, βλ., ενδεικτικώς, Εφ. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Ο νέος ν. 3305/2005 για την «εφαρμογή της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής»: ζητήματα από το συσχετισμό των διατάξεων του μεταξύ τους και με τις ρυθμίσεις του ν.3089/2002, Αρμ 2005, σελ. 669).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 8 παρ. 2

Κατά την προτεινόμενη διάταξη, «Με απόφαση του Υπουργού Υγείας κατανέμονται οι αρμοδιότητες μεταξύ του ΕΟΜ και της νέας αρμόδιας αρχής ή εξουσιοδοτημένου οργανισμού, ώστε οι πληροφορίες που λαμβάνονται από αυτούς, σύμφωνα με τα άρθρα 5, 6, 7, να προωθούνται ανάλογα».

Επισημαίνεται, εν προκειμένω, ότι «εξουσιοδοτημένος οργανισμός», συμφώνως προς την περίπτ. ε) του άρθρου 3 του Νσχ (άρθρο 3 περ. ε' της Οδηγίας), είναι ο «ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων (Ε.Ο.Μ.), ο οποίος, μάλιστα, κατά το άρθρο 8 παρ. 1 του Νσχ, «κοινοποιεί στην Επιτροπή τα στοιχεία επικοινωνίας του ως αρμόδιας αρχής στον οποίο οι σχετικές πλη-

ροφορίες διαβιβάζονται για τους σκοπούς των άρθρων 5 έως 7». Υπό το φως των ανωτέρω, παρίσταται, ενδεχομένως, άστοχη η αναφορά της προτεινόμενης ρύθμισης σε κατανομή αρμοδιοτήτων «μεταξύ του ΕΟΜ και της νέας αρμόδιας αρχής ή εξουσιοδοτημένου οργανισμού». Το εν λόγω ζήτημα θα ήταν σκόπιμο, για λόγους ασφάλειας δικαίου, να διευκρινισθεί.

2. Επί του άρθρου 9 παρ. 4

Με το προς ψήφιση άρθρο προστίθεται τρίτο εδάφιο στην παρ. 1 του άρθρου 77 του ν. 3918/2011, κατά το οποίο, «[τ]α εδάφια τέταρτο, πέμπτο, έκτο, έβδομο και όγδοο της παρούσας παραγράφου ισχύουν αναδρομικά από τη δημοσίευση του ν. 3580/2007 (Α' 134)».

Σχετικώς σημειώνεται ότι ο νομοθέτης δεν εμποδίζεται, κατ' αρχήν, να προσδώσει σε νομοθετική ρύθμιση αναδρομική ισχύ. Κατά τη νομολογία, εκ της θεσπίσεως εξαιρέσεων από το επιτρεπτό της αναδρομικής ισχύος του νόμου στο Σύνταγμα (άρθρα 7 παρ. 1 και 78 παρ. 2), συνάγεται ότι σε όλες τις άλλες περιπτώσεις αυτή είναι επιτρεπτή. Η ελευθερία, όμως, του νομοθέτη να προσδίδει στους νόμους αναδρομική ισχύ δεν δύναται να υπερβαίνει τα όρια που θέτουν τα άρθρα 4 και 17 του Συντάγματος (ΟΛΑΠ 4/1990, 7/1990 και 1067/1979) καθώς και οι υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ (ΑΠ 1277/2008, ΑΠ 928/2006, ΑΠ 1823/2005). Επισημαίνεται, πάντως, ότι η αναδρομικότητα επιβάλλεται, όταν πρόκειται να ικανοποιηθούν ανάγκες που αφορούν είτε γενικότερο, δημόσιο ή κοινωνικό, είτε υπέρτερο εθνικό συμφέρον (πρβλ. και Π. Παυλόπουλο, Συμβολή στη νομική θεμελίωση των ορίων της αναδρομικής ισχύος του νόμου, ΤοΣ 1985, σελ. 297 επ., ιδίως, 312-313).

3. Επί του άρθρου 12 παρ. 1 και 3

Με την παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζεται ότι «[ο]ι ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές του άρθρου 16 παρ. 2 του π.δ. 247/1991 (Α' 93) και του άρθρου 6 παρ. 4 του π.δ. 235/2000 (Α' 199) υπάγονται στις διατάξεις του ν. 2716/1999 (Α' 96), όπως εκάστοτε ισχύει, και αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας, κατά την έννοια του άρθρου 11 του νόμου αυτού».

Εξ άλλου, κατά την παρ. 3, «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Υγείας, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται τα όργανα ελέγχου και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την άσκηση της εποπτείας και ελέγχου των ιδιωτικών ψυχιατρικών κλινικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2716/1999».

Θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, ελλείψει σχετικής μεταβατικής διάταξης, να διευκρινισθεί αν, μέχρι την έκδοση της ανωτέρω υπουργικής απόφασης,

παραμένουν σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 17 έως 21 του π.δ. 247/1991 και 7 έως 11 του π.δ. 235/2000 που αφορούν, ιδίως, την εποπτεία, τον έλεγχο, την προσωρινή και οριστική διακοπή λειτουργίας και την ανάκληση της άδειας των εν λόγω ιδιωτικών κλινικών.

4. Επί του άρθρου 27 παρ. 2

Με τις προτεινόμενες διατάξεις τροποποιείται το άρθρο 11 παρ. 1 εδάφ. β' του ν. 3402/2005 «Αναδιοργάνωση του συστήματος αιμοδοσίας και λοιπές διατάξεις», κατά τρόπον ώστε να παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Υγείας, να ρυθμίσουν, με απόφασή τους που δύνανται να εκδοθεί έως την 31.12.2014, την «οργάνωση του Ε.ΚΕ.Α.», τη «διάρθρωση των υπηρεσιών του» και τη διάρθρωση «κατά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα» των θέσεων προσωπικού, και να καθορίσουν «τα προσόντα διορισμού και τα καθήκοντα των υπαλλήλων κατά κλάδο και ειδικότητα, καθώς και [τις] αρμοδιότητες του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και του Διευθυντή».

Πρόκειται, στη συγκεκριμένη περίπτωση, για νομοθετική εξουσιοδότηση (περιορισμένης χρονικής ισχύος) σε διοικητικό όργανο άλλο πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, η οποία, κατά το άρθρο 43 παρ. 2 εδάφ. β' του Συντάγματος, πρέπει, για να είναι συνταγματικώς επιτρεπτή, να αφορά ειδικότερα θέματα ή θέματα τοπικού ενδιαφέροντος ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό. Συμφώνως προς τη διάταξη αυτή, όπως ερμηνεύεται από το Συμβούλιο της Επικρατείας, ως ειδικότερα θέματα νοούνται εκείνα που αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερική περίπτωση του θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της εν λόγω νομοθετικής ρύθμισης (βλ. Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο διοικητικού δικαίου, 2011, σελ. 58 επ., και Χ. Μουκίου, Η κανονιστική αρμοδιότητα της Διοίκησης, 2009, σελ. 212 επ. Επίσης, βλ. ΣτΕ 2701/1996, 358/1998, 3364/2004, 3889/2005, 1342/2006). Λεπτομερειακό είναι το ζήτημα που αφορά στη θέσπιση όλως δευτερευουσών και εποπιδιών ρυθμίσεων, ενώ οι κύριες και ουσιώδεις ρυθμίσεις πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999). Τεχνικού χαρακτήρα είναι το θέμα που αφορά στη θέσπιση ρύθμισης για την οποία απαιτείται παρέμβαση αρμόδιου τεχνικού οργάνου (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999). Σε κάθε περίπτωση, πρέπει, στην εξουσιοδοτική ή σε άλλη σχετική κατ' αντικείμενο διάταξη, να διαγράφονται οι όροι, έστω και σε γενικές γραμμές, ώστε να είναι νοητή η εξειδίκευσή τους από την κατ' εξουσιοδότηση εκδοθησόμενη κανονιστική πράξη της διοίκησης (βλ., ενδεικτικώς, Ολ. ΣτΕ 3220/2010).

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός σχετικώς με το εάν η εξουσιοδότηση που παρέχεται με την προτεινόμενη διάταξη αφορά ειδικότερο θέμα ή θέμα με τεχνικό ή λεπτομερειακό χαρακτήρα, το οποίο μπορεί να ρυθμισθεί με πράξη οργάνου άλλου από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

5. Επί του άρθρου 29 παρ. 1

Με την εν λόγω διάταξη προτείνεται να αντικατασταθεί το άρθρο 39 του ν. 1759/1988. Δεδομένου ότι με το άρθρο αυτό έχει αντικατασταθεί ολικώς το άρθρο 40 του ν. 1316/1983, θα ήταν σκόπιμο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και ασφάλειας δικαίου, η προτεινόμενη διάταξη να αντικαταστήσει ευθέως το άρθρο 40 του ν. 1316/1983.

6. Επί του άρθρου 30

α. Με το εδάφ. α' του άρθρου 30 ορίζεται ότι: «Κατά τους μήνες Ιανουάριο και Ιούλιο εκάστου έτους, οι Περιφερειακές Ενώτητες (...) αναρτούν (...) τις υπάρχουσες, κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους και την 31η Ιουνίου του τρέχοντος έτους κενές θέσεις φαρμακείων». Για λόγους νομοτεχνικής ακρίβειας, θα έπρεπε να προστεθεί, μετά τη φράση «31η Ιουνίου του τρέχοντος έτους», η λέξη «αντίστοιχα».

β. Δεδομένου ότι οι διατάξεις των εδαφ. α', β' και γ' του άρθρου 30 συμπληρώνουν τη νομοθεσία περί χορήγησης αδειών ίδρυσης φαρμακείου (και, ειδικότερα, τα άρθρα 1 και 3 του ν. 1963/1991), θα ήταν νομοτεχνικώς συνεπές να ενταχθεί το περιεχόμενό τους στο βασικό σχετικό νομοθέτημα, δηλαδή τον ν. 1963/1991.

7. Επί του άρθρου 36

Με το εδάφ. β' της παρ. 1α. του ν. 2889/2001, όπως αυτό προτείνεται να τροποποιηθεί, ορίζεται ότι η «λειτουργία ιδιωτικού ιατρείου (...) αποτελεί (...) παράπτωμα του άρθρου 77 της παρ. 1 περίπτωση ε' του ν. 2071/1992 (...)».

Η εν λόγω διάταξη παραπέμπει εσφαλμένως στο άρθρο 77 παρ. 1 περίπτ. ε' του ν. 2071/1992, αντί του ορθού άρθρου 77 παρ. 1 περίπτ. α' του ίδιου νόμου.

8. Επί του άρθρου 39 παρ. 2

Με την προτεινόμενη διάταξη παρέχεται σε ιατρούς κλάδου του Ε.Σ.Υ. η ευχέρεια να μετατίθενται σε θέση (της ίδιας ειδικότητας) της επιλογής τους, στην περίπτωση που συνδέονται με συγγένεια α' βαθμού με εργαζόμενο στο Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ο οποίος απεβίωσε κατά την ε-

κτέλεση (ή εξαιτίας της εκτέλεσης) υπηρεσιακού του καθήκοντος. Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση του υπό ψήφιση Νσχ (σελ. 18), σκοπός της ρύθμισης, εν προκειμένω, είναι η κάλυψη του σχετικού νομοθετικού κενού, «κατ' αναλογία εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 5 του ν. 2839/2000», στο πεδίο των μεταθέσεων ιατρών κλάδου Ε.Σ.Υ. οι οποίοι τυγχάνουν συγγενείς προσώπου αποβιώσαντος υπό τις ανωτέρω συνθήκες.

Ερωτάται, εν προκειμένω, εάν στο πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης διάταξης εντάσσονται και ιατροί των οποίων συγγενής απεβίωσε (υπό τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις) σε χρόνο προγενέστερο του χρόνου έναρξης της ισχύος του υπό ψήφιση Νσχ.

Τέλος, επισημαίνεται ότι δεν ρυθμίζεται ειδικώς το ζήτημα της προθεσμίας, εντός της οποίας μπορεί να γίνει χρήση της ως άνω ευχέρειας (πρβλ., συναφώς, τις ρυθμίσεις του άρθρου 5 του ν. 2839/2000).

Αθήνα, 23.06.2014

Ο εισηγητές

Δημήτρης Κανελλόπουλος

Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών και Αμυντικών Μελετών

Μαριάνθη Καλυβιώτου

Ειδικό Επιστημονικό Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου

Θεσσαλίας

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

